

Γράμμα του Διευθυντή Σύνταξης

Η Επαγγελματική Εξειδίκευση και Εκπαίδευση στην Καρδιοαγγειακή Ιατρική. Οι Κύριοι Μέτοχοι, οι Εξελίξεις και οι Προοπτικές

ΠΑΝΟΣ Ε. ΒΑΡΛΑΣ

Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου

Οι συνεχείς και θεμελιακές εξελίξεις στο χώρο της καρδιοαγγειακής ιατρικής επιβάλλουν μια συνεχή και καλά διαμορφωμένη μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Οι κύριοι μέτοχοι σ' αυτή την διαδικασία είναι αναμφίβολα πρώτα οι εκπαιδευόμενοι, οι σύντροφοι μας στην κλινική πράξη, είναι οι εκπαιδευτές και οπωσδήποτε αυτοί που πληρώνουν το κόστος της υλοποίησης κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος. Η συνεχής μεταπτυχιακή ιατρική εκπαίδευση παραδοσιακά προσφέρεται στα διάφορα κλινικά ινστιτούτα, κυρίως τα νοσοκομεία. Προσφέρεται επίσης από τις επιστημονικές εταιρείες και τα Ιδρύματα και όχι σπάνια, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια από κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Ο χαρακτήρας της ιατρικής εκπαίδευσης, στηρίχθηκε παραδοσιακά στη μαθητεία δίπλα σε μέντορες (mentoring), ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που η εκπαίδευση έπρεπε να συνδυαστεί με τις θεωρητικές γνώσεις και επιπρόσθετα στηρίχθηκε στα εκπαιδευτικά εργαλεία, μέχρι πριν λίγα χρόνια κυρίως συγγράμματα και σεμινάρια. Σήμερα, στην εποχή της ηλεκτρονικής πληροφορίας πολλά αλλάζουν ταχύτατα και οι εξελίξεις είναι καταγιστικές.

Κύρια εργαλεία στη νέα εποχή είναι αναμφίβολα το διαδίκτυο, η ηλεκτρονική πληροφορία στο σύνολο της και μαζί οι τεράστιες δυνατότητες της απεικόνισης, της τηλεμετάδοσης αλλά και της εξομοίωσης.

Ταυτόχρονα με τις νέες τεχνολογικές εφαρμογές νέα ορολογία αναδεικνύεται: έτσι οι νέοι όροι όπως webinars, webcasts, e-conferencing, κ.λπ. κυριαρχούν στη νέα ορολογία της ιατρικής εκπαίδευσης.

Μοιραία, οι νέες εξελίξεις οδηγούν σε σκέψεις, προβληματισμούς και ερωτήματα, όπως:

α. Πού τελειώνει ή εθελοντική συνεισφορά του μέντορα ή του εθελοντή ακαδημαϊκού δάσκαλου και αρχίζει ή επαγγελματική καλά οργανωμένη ιατρική εκπαίδευση, που έχει στη βάση της στοιχεία και για την οικονομική κερδοφορία;

β. Για πόσο καιρό οι επιστημονικές ενώσεις, που αναπτύσσονται με κεντρική φιλοσοφία τον εθελοντισμό των μελών τους και τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα θα είναι τα βασικά οχήματα ανάπτυξης και παροχής ιατρικής εκπαίδευσης;

γ. Είναι ικανοποιητική η εκπαίδευση στην καρδιοαγγειακή ιατρική και στις επιμέρους υποειδικότητες όπως ηλεκτροφυσιολογία και επεμβατική καρδιολογία, όπως προσφέρεται σήμερα;

δ. Ποιός θα είναι ο κύριος επενδυτής για την συνεχή μεταπτυχιακή εκπαίδευση;

ε. Αν η Βιομηχανία καλύπτει ένα σημαντικό μέρος της τελευταίας, όπως συμβαίνει σήμερα, είναι ρεαλιστικό να ελπίζουμε ότι αυτό θα γίνεται χωρίς την υποκρουπτόμενη επιθυμία της να επηρεάζει τους γιατρούς προς όφελος της;

Αναμφίβολα οι εξελίξεις αναμένονται να είναι καταλυτικές. Ήδη οι επιστημονικές ενώσεις υπακούοντας στις νέες πραγματικότητες εκσυγχρονίζουν ριζοσπαστικά τα προγράμματα των επιστημονικών συνεδρίων τους, βελτιώνουν τους δυκτιακούς τόπους τους και εισάγουν καινοτομίες για τα μέλη τους, όπως για παράδειγμα το Facebook.

Εστιάζοντας στο κόστος της συνεχούς μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και τους επενδυτές, αβίαστα αναγνωρίζουμε σημαντικές δυσκολίες και διλήμματα.

Το καθεστώς που σήμερα ισχύει, επιτρέπει στις εμπορικές εταιρείες και τη βιο-ιατρική Βιομηχανία

να υποστηρίζουν με χορηγίες τις επιστημονικές εταιρείες και τα ινστιτούτα, που με την σειρά τους αναπτύσσουν ιατρικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Είναι όμως αυτή η λύση, η διαφανέστερη και ιδανικότερη επιλογή; Υπάρχει επικίνδυνα υψηλή συνύπαρξη και αλληλοϋποστήριξη των επαγγελματιών της υγείας με την Βιομηχανία; Πώς θα αντιμετωπίσουν στο εγγύς μέλλον οι κυβερνητικές αρχές αυτή την χρηματοδότηση;

Υπάρχει επίσης ένα άλλο σημαντικό και πρακτικό θέμα που αφορά τα οικονομικά της ιατρική εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα, χρειάζεται να διευκρινιστεί, εάν τα σημαντικά κονδύλια που διατίθενται εκάστοτε από τη Βιομηχανία, αξιοποιούνται κατά τον καλύτερο τρόπο, από τους ανθρώπους των επιστημονικών εταιρειών, που μολονότι καλά καταρτισμένοι δουλεύουν εθελοντικά και ενίοτε ερασιτεχνικά, για να οργανώσουν κάθε είδους εκπαιδευτική εκδήλωση όπως τα συνέδρια και τα σεμινάρια.

Είναι ενδιαφέρον να επισημανθεί εδώ, ότι τα τελευταία χρόνια ολοένα και συχνότερα αναγνωρίζεται, ότι οι επιστημονικές εκδηλώσεις που οργανώνονται από Ιδιωτικά κερδοσκοπικά Ιδρύματα παρουσιάζουν ποιότητα υψηλότερη αυτής των μη κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων. Ευτυχώς, αυτό δε συμβαίνει με τα μεγάλα επιστημονικά συνέδρια των μεγάλων εταιρειών, όπως της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρείας που εξακολουθούν να επιτυγχάνουν υψηλούς στόχους και να προσαρμόζονται με επιτυχία στις εξελίξεις της τεχνολογίας. Ακόμη όμως και

στην περίπτωση των μεγάλων επιστημονικών εταιρειών τα εκπαιδευτικά εργαλεία και προϊόντα συχνά υπολείπονται εκείνων που παράγονται από εξειδικευμένες αμιγώς επαγγελματικές ομάδες, που συνδυάζουν την επιστημονική γνώση και την αναβαθμισμένη τεχνογνωσία με το κέρδος.

Προκειμένου να κλείσω αυτό το βραχύ άρθρο θέλω να συνοψίσω τις σκέψεις μου, τις διαπιστώσεις μου και τις επιφυλάξεις μου, λέγοντας ότι η συνεχής μεταπτυχιακή εκπαίδευση απαιτεί προϊόντα, εργαλεία και επιστημονικές εκδηλώσεις υψηλής ποιότητας. Μέχρι σήμερα οι επιστημονικές εταιρείες υποστηριζόμενες οικονομικά από την φαρμακευτική και την βιοϊατρική Βιομηχανία κατάφεραν να τα παράγουν μολονότι οι επιστημονικές εταιρείες στηρίζονται στον εθελοντισμό και στη μη κερδοφορία.

Προοδευτικά, πολλοί παράμετροι τροποποιούνται καθώς για όλα τα προϊόντα και τις εκδηλώσεις απαιτείται υψηλή τεχνογνωσία, ενώ ταυτόχρονα οι κυβερνώσες αρχές σφίγγουν με τους εξαιρετικά αυστηρούς κανόνες τους, τη μέχρι σήμερα γενναία χρηματοδότηση που προερχόταν από την Βιομηχανία.

Είναι φανερό, ότι η χρηματοδότηση της συνεχούς ιατρικής μεταπτυχιακής εκπαίδευσης χρειάζεται να γίνει επίσημα αντικείμενο ανοιχτής συζήτησης ανάμεσα στους κύριους αρμόδιους φορείς.

Μία κατάσταση που αναμφίβολα δούλεψε παραγωγικά τα τελευταία τριάντα χρόνια συμβάλλοντας στην τεράστια ανάπτυξη της καρδιοαγγειακής ιατρικής χρειάζεται να σχεδιαστεί εκ νέου.